

Европейски орган за ценни книжа и пазари

Дата: 28 октомври 2016 г.
ESMA/2016/1528

ПУБЛИЧНО ИЗЯВЛЕНИЕ

Общи европейски приоритети за правоприлагане по отношение на финансовите отчети за 2016 г.

Европейският орган за ценни книжа и пазари (ESMA) издава настоящото публично изявление, в което се определят общите европейски приоритети за прилагане с цел да се насърчи последователното прилагане на международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), както е посочено в насоките на ESMA относно прилагането на стандартите за финансова информация.¹

Както и през предходни години, ESMA и европейските национални правоприлагащи органи (наричани по-долу „правоприлагащи органи“) определят въпросите по отношение на финансовото отчитане, които дружествата, регистрирани за борсова търговия, и техните одитори трябва да вземат под внимание съответно при подготовката и одита на финансовите отчети по МСФО за годината, приключваща на 31 декември 2016 г. В допълнение към тези общи приоритети, правоприлагащите органи могат да определят и допълнителни приоритети в правоприлагането, насочени към други важни теми.

ESMA и правоприлагащите органи ще обърнат особено внимание на тези общи приоритети при мониторинга и оценката на прилагането на всички релевантни изисквания на МСФО. Правоприлагащите органи ще продължат да се фокусират върху съществените въпроси във финансовите отчети, които имат отношение към проверките на индивидуален емитент. Въз основа на извършената проверка правоприлагащите органи ще предприемат коригиращи действия при установяване на съществени отклонения. ESMA ще докладва за констатациите относно тези приоритети в своя Доклад за дейностите по правоприлагане за 2016 г.

Общите приоритети за финансовите отчети за 2016 г. обхващат следните теми, както са описани в настоящото изявление:

- Представяне на финансовите резултати;
- Финансови инструменти: разграничение между капиталови инструменти и финансови пасиви; и
- Оповестяване на въздействието на новите стандарти върху финансови отчети по МСФО.

ESMA и правоприлагащите органи са подбрали тези теми въз основа на повтарящите се проблеми, идентифицирани при разглеждането на финансовите отчети, както и на очакваните значителни промени, които новите изисквания ще въведат в текущите счетоводни практики. Като се вземе предвид продължаващото им значение, ESMA и

---

¹ Насоки: Насоки на ESMA относно прилагането на стандартите за финансова информация, ESMA, 28 октомври 2014 г.

правоприлагащите органи ще продължат да оценяват актуалните въпроси, описани в общите европейски приоритети за правоприлагането, публикувани в предишни години. Сред тях са например изискванията, свързани с въздействието на условията на финансовите пазари върху финансовите отчети на емитентите.²

Отделно от общите европейски приоритети за 2016 г., ESMA насърчава емитентите, потенциално засегнати от резултата от референдума на Обединеното кралство за напускане на Европейския съюз (ЕС), да оценят и оповестят свързаните с това рискове и очакваните въздействия, които резултатът от референдума може да окаже върху тяхната стопанска дейност.

ESMA очаква информацията за въздействието да може да бъде разумно оценена с приближаването на датата на излизане на Обединеното кралство от Европейския съюз (Brexit).

В настоящото изявление вниманието на емитентите се насочва към редица потенциални допълнителни описания или обяснения в бележките към финансовите отчети. Емитентите следва да обърнат внимание на съществеността и уместността на информацията, преди да правят допълнителни оповестявания.

Общи европейски приоритети за правоприлагане за 2016 г.

Представяне на финансовите резултати

В миналото ESMA привлече вниманието на емитентите към необходимостта да представят оповестявания с добро качество³, по-специално онези оповестявания, които се отнасят до финансовите резултати, например чрез представяне на актуални и специфични за дружеството оповестявания относно различните потоци от приходи. Когато е необходимо, правоприлагащите органи предприемат правоприлагащи действия срещу емитентите, когато представянето на разглежданите финансови отчети не следва принципите, включени в стандартите по МСФО⁴. През юли 2016 г. в сила влязоха Насоки на ESMA относно алтернативните мерки за изпълнение (Насоки на ESMA относно АМИ)⁵. Също през настоящата година Съветът по международни счетоводни стандарти (СМСС) подчерта, че един от приоритетите му за следващите години е да се повиши ефективността на комуникацията на финансовите отчети (което включва изпълнението)⁶. Ето защо през 2017 г. ESMA и правоприлагащите органи ще извършват проверки, за да установят как са представени финансовите резултати във финансовите отчети.

Представяне на информация, която не се изисква изрично от МСФО във финансовите отчети

Въпреки че международните стандарти за финансово отчитане (МСФО) позволяват

---

² Изявление: Общи европейски приоритети във връзка с правоприлагането спрямо финансовите отчети за 2015 г., ESMA, 27 октомври 2015 г.

³ Изявление: Повишаване на качеството на оповестяванията във финансовите отчети, ESMA, 27 октомври 2015 г.

⁴ Доклад: Правоприлагане и регулаторни дейности на правоприлагащите органи в областта на счетоводното отчитане през 2015 г., 21% от действията, предприети от правоприлагащите органи, са свързани с представянето на финансовите отчети, ESMA, 29 март 2016 г.

⁵ Насоки: Насоки на ESMA относно алтернативните мерки за изпълнение, ESMA, 5 октомври 2015 г.

⁶ Реч: По-добра комуникация, СМСС, 30 юни 2016 г.

включването на допълнителна информация във финансовите отчети, която не се изисква специално от МСФО, ESMA напомня на емитентите, че цялата информация, включена в тях, трябва да отговаря на общите принципи, определени в МСС 1 *Представяне на финансови отчети*. За тази цел ESMA настоява емитентите да се уверят, че допълнителната информация, включена във финансовите отчети, е в съответствие с МСФО. Например, когато във финансовите отчети се включват мерки на изпълнение, които не са дефинирани в МСФО, емитентите следва да гарантират, че тези мерки са оценени и представени по безпристрастен начин (например емитентите не трябва да елиминират, премахват или пропускат само отрицателните аспекти или елементи на изпълнението си).

Също така, ESMA напомня на емитентите, че в съответствие с параграф 99 от МСС 1 лицата представят анализ на разходите, признати в печалбата или загубата, като използват класификация, основана или на естеството, или на функцията им в предприятието, което от двете предоставя информация, която е надеждна и по-значима. Ако емитентът избере представяне според функцията, в бележките се посочва и допълнителна информация за същността на разходите, (параграф 104 от МСС 1).

Единични статии, заглавия и междинни сборове

Измененията на МСС 1 по отношение на информацията, представена в отчета за финансовото състояние и/или в отчета(ите) за печалбата или загубата и друг всеобхватен доход са влезли в сила за годишните периоди, започващи на или след 1 януари 2016 г. ESMA напомня на емитентите, че в съответствие с параграфи 55 и 85 от МСС 1 емитентите представят допълнителни единични статии, заглавия и междинни сборове в отчета за финансовото състояние и в отчета(ите) за печалбата или загубата и друг всеобхватен доход, когато тези редове, заглавия или междинни сборове са важни за разбирането на финансовото състояние на лицето или финансовите резултати от дейността на дружеството.

Когато правят това, емитентите следва да гарантират в съответствие с параграфи 55А и 85А от МСС 1, че всички междинни сборове (i) се състоят от единични статии, съставени от сумите, които са признати и оценени в съответствие с МСФО, (ii) са представени и обозначени по ясен и разбираем начин, (iii) са последователно представени от период до период и (iv) не се показват по-явно, отколкото междинните и крайните сборове, изисквани от МСФО.

Някои емитенти включват мерки като „оперативна печалба“ в отчета за печалбата или загубата или в друг отчет за всеобхватен доход. Въпреки че няма определение на понятието „оперативна печалба“ в МСФО ESMA подчертава принципите, включени в параграф 85А и в параграф 17 на МСС 1 по отношение на уместността и достоверното представяне на оповестената информацията. Следователно мерки като оперативна печалба трябва да бъдат ясни, разбираеми и да отразяват тяхното съдържание, както е обяснено в параграф ВС 56 на МСС 1. Подобно на СМСС, ESMA счита, че е подвеждащо, ако елементи от оперативен характер (например въздействия на бизнес комбинации, амортизация на активи или обезценка на материални запаси) бъдат изключени от резултатите от оперативната дейност, дори и ако това е практика в бранша. Когато се изисква съществена преценка при представянето на материални елементи (например разходи за услуги и нетна лихва върху нетния актив или пасив по

план с дефинирани доходи обезценка на отчетени в собствения капитал инвестиции), емитентите се насърчават да оповестяват тези преценки.

Емитентите не представят статии на приходите и разходите като извънредни позиции (параграф 87 от МСС 1) и използваните обозначения трябва да бъдат смислени. Например елементи, които засягат минали периоди и/или се очаква да засегнат бъдещи периоди, рядко може да бъдат обозначени или представени като неповтарящи се елементи, както повечето от реструктурираните разходи или загубите от обезценки.⁷

Накрая, с цел повишаване на яснотата на финансовите отчети, следва да се предоставя кръстосана препратка на съществените елементи от първичните финансови отчети към бележките, както и подробности относно съществените статии (например други оперативни разходи), както се изисква съответно по параграфи 113 и 97 на МСС 1. ESMA подчертава също, че съгласно параграф 30А от МСС 1, емитентите не намаляват разбираемостта на финансовите отчети, като прикриват материал с несъществена информация или чрез обединяване на съществени статии, които имат различен характер или функция.

Информация по сегменти

ESMA напомня на емитентите, че МСФО 8 *Оперативни сегменти* изисква от дружествата да оповестяват информация за сегментите „през очите на ръководството“. Въпреки че това не се изисква от МСФО, ESMA очаква, че елементите, представени в информацията за сегментите във финансовите отчети, и онези, които са включени в прессъобщенията, докладите за управлението или презентациите на анализаторите, са съгласувани по отношение на представения сегмент и оповестените мерки.

Когато е приложимо, оповестяванията за дружеството трябва да се правят в съответствие с параграфи 32 до 34 на МСФО 8. ESMA напомня на емитентите, че оповестяването на преценките, направени от ръководството при прилагане на критериите за обединяване към оперативните сегменти, се изисква от параграф 22(аа) от МСФО 8, и информацията за сегмента трябва да бъде съгласувана в съответствие с параграфи 21(в) и 28 от МСФО 8.

Движения в друг всеобхватен доход (ДВД)

ESMA напомня на емитентите, че някои елементи в ДВД ще бъдат прекласифицирани към печалбата или загубата, а други не. Например (а) корекциите при преизчисляване на чуждестранна валута ще бъдат прекласифицирани към печалбата или загубата при освобождаване от чуждестранна дейност (параграф 48 от МСС 21), докато (б) преоценките на актив или пасив по план с дефинирани доходи няма да бъдат прекласифицирани (параграф 122 от МСС 19 *Доходи на наети лица*). При освобождаване от / загуба на контрол върху дъщерно предприятие елементите за прекласифициране към печалбата или загубата се включват в изчисляването на печалбата или загубата, докато елементите, които няма да бъдат прекласифицирани (т.е. повторното измерване на планове с дефинирани доходи), ще останат в собствения капитал или в натрупания ДВД, или в друга позиция на капитала.

ESMA подчертава, че в параграфи 106А на МСС 1 от емитентите се изисква да представят в отчета за промените в собствения капитал или в бележките анализ на ДВД по позиции за всеки компонент на собствения капитал. Освен това, когато натрупаният ДВД е съществен за конкретен елемент, на емитентите се препоръчва да предоставят по-подробна информация.

Накрая ESMA насочва вниманието на емитентите към обсъжданията, проведени в Комитета за разяснения на Международните стандарти за финансово отчитане (КРМСФО) относно прилагането на параграфи 52А, 52Б, 58 и 61А на МСС 12 *Данъци върху дохода* към представянето на данъка върху доходите, свързан с плащания на данъци по финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал (т.е. дали тези данъчни ефекти следва да бъдат представени директно в собствения капитал или в печалбата или загубата). На заседанието си през юни 2016 г. СМСС временно реши да предложи изменения в МСС 12, за да поясни, че изискванията за представяне в параграф 52Б на МСС 12 се отнасят за всички плащания по финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал, които представляват разпределение на печалбата, като част от следващия цикъл на годишни подобрения⁸. ESMA насърчава емитентите, потенциално засегнати от този въпрос, да оповестяват отделно сумата на данъка върху дохода, свързан с тези финансови инструменти, който вече е признат във финансовите им отчети.

Доходи на акция (ДА)

ESMA насочва вниманието на емитентите към изчисляването на ДА, мярка за резултати, определена в МСС 33 *Доходи на акция* и използвана за сравняване на резултатите между различните дружества през един и същ отчетен период, както и между различните отчетни периоди за едно и също дружество. Основният доход на акция и доходът на акция с намалена стойност се представят, като им се отдава еднакво значение на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (параграф 66 от МСС 33). Подробности за изчисляването на ДА, включително числителят на средно претегления брой на обикновените акции и инструментите с потенциално намалена стойност (като опции върху акции, конвертируеми облигации), следва да бъдат представени ясно в бележките (параграф 70 от МСС 33) заедно с равняване, когато това е приложимо. Ако емитентите оповестяват доходи на акция с помощта на отчетен компонент от отчета за всеобхватния доход, различен от изисквания от МСС 33, тези съотношения не трябва да се представят на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход, а по-скоро в бележките заедно с равняването, изисквано в параграф 73 от МСС 33.

ESMA напомня на емитентите, че в параграф 70, буква в) от МСС 33 се изисква информация относно инструментите, които са с ненамаляващ ефект в представения период, но могат потенциално да намалят стойността на основни ДА в бъдеще (например отделна опция върху собствения капитал, която е „извън парите“).

Насоки на ESMA относно алтернативните мерки за изпълнение (АМИ)

В Насоките на ESMA относно АМИ са определени принципите по отношение на

---

⁸ Актуализирана информация от СМСС, Годишни подобрения – МСС 12. Данъци върху дохода – Представяне на последиците за данъците върху доходите, произтичащи от дивиденди, СМСС, юни 2016 г.

представянето на мерките за резултатите, които не са определени или посочени в приложимата рамка за финансово отчитане, като например етикетирание, изчисляване, представяне и съпоставимост. Въпреки че насоките на ESMA за АМИ не са приложими за финансовите отчети, тяхната цел е да се гарантира полезността и прозрачността на АМИ, включени в проспектите, отчетите за управлението и оповестяванията за пазара. Прилагането на насоките към мерките, описани извън финансовите отчети, гарантира, че представянето на тези мерки е в съответствие с информацията, включена във финансовите отчети.

ESMA напомня на емитентите, че трябва да положат всички усилия, за да изпълнят принципите, включени в насоките. Изпълнението на насоките е възможност за емитентите да направят повторна оценка дали всички използвани АМИ са полезни и релевантни. Правоприлагащите органи ще следят дали емитентите изпълняват тези насоки.

Финансови инструменти: разграничение между капиталови инструменти и финансови пасиви

С течение на годините ESMA и правоприлагащите органи са установили няколко случая, при които разликата между собствения капитал и пасива изисква значителна преценка и/или когато МСФО не дават ясни насоки. ESMA е представил някои от въпросите на вниманието на КРМСФО. В някои от случаите правоприлагащите органи са предприели действия, например, когато са установили грешки в класификацията на капиталовите инструменти или финансовите пасиви или когато повече информация относно правното естество, спецификата и/или договорните условия, свързани с тези инструменти, е имала значение.

ESMA напомня на емитентите, че общият принцип за разграничаване на пасивите от собствения капитал, емитиран от предприятието, се състои в това дали предприятието има безусловно право да избегне даването на парични средства или друг финансов актив за уреждане на договорното задължение. Ако емитентът няма такова безусловно право да избегне плащане, договорът се квалифицира като частичен или цялостен пасив. В този контекст ESMA припомня, че клаузите за уреждане под условие порождават пасив, освен ако е изпълнено едно от условията, посочени в параграф 25 от МСС 32 и има нужда от по-задълбочен анализ на характеристиките на основните договори при класифицирането на финансови инструменти в съответствие с параграфи 15 и 16 от МСС 32 *Финансови инструменти: Представяне*.

Освен това ESMA подчертава, че икономическата принуда, която е налице, когато предприятието има икономическа мотивация, но няма договорно задължение, да вземе решение за конкретно плащане (например лихви, дивиденди или номинално погасяване на главница), не създава сама по себе си финансов пасив. В този контекст ESMA препоръчва емитентите да оповестяват информация за финансовите инструменти, отчетени като собствен капитал, съдържащи характеристики, които порождават икономическа принуда за извършване на плащания (например механизъм за стопиране на дивидентите).

По същия начин емитентите трябва да са наясно с някои усложнения, които възникват при уреждането на задължения със собствените им капиталови инструменти. В зависимост от това дали е изпълнен критерият за размяна на фиксирана сума парични

средства, или друг финансов актив в параграф 22 на МСС 32, договорът може да се квалифицира като собствен капитал, финансов актив или финансов пасив. КРМСФО отбелязва в решението за окончателния дневен ред през януари 2010 г.⁹, че в някои случаи може да съществува разнообразие в практиките, свързано с прилагането на критерия за размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов актив.

Освен това, когато определени въпроси, свързани с дълга / собствения капитал са били отхвърлени от КРМСФО поради липса на насоки и/или яснота в стандарта, емитентите следва да се уверят, че счетоводната политика, прилагана при оценяването на това дали даден инструмент се определя като дълг, или собствен капитал, се избира и прилага последователно при сходни сделки (параграф 13 от МСС 8 *Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки*). Оповестяване на счетоводната политика и решенията, направени от ръководството, се изисква съгласно параграф 117, буква б) и параграф 122 на МСС 1 съответно. В този контекст ESMA призовава за осигуряване на прозрачност при оповестяването на основните характеристики на тези инструменти (например номинална стойност, лихви и клаузи за увеличение, условия за плащане на купони, задействащи събития за всички плащания, основни дати по договори, преобразуване или кол и пут опции).

ESMA подчертава, че в параграф 17 от МСФО 7 се изисква оповестяване на внедрени деривати в бележките към финансовите отчети, когато предприятието е издало финансов инструмент, който съдържа както компонент пасив, така и компонент собствен капитал, и инструментът има множество внедрени деривати, чиито стойности са взаимно зависими (например конвертируем дългов инструмент).

Когато е уместно, емитентите се насърчават да представят допълнителни статии в отчета за финансовото състояние или в отчета за всеобхватния доход, ако сумите, свързани с финансовия инструмент, са съществени. Освен това представяне, в което се прави разбивка на всички свързани потоци, в отчета за паричните потоци и в бележките към финансовите отчети се посочва разпределението между притежателите на инструменти, класифицирани като собствен капитал (в допълнение към дивиденди по обикновените акции), което позволява на читателите да идентифицират по-лесно тези позиции.

Оповестяване на въздействието на новите стандарти за финансови отчети по МСФО (МСФО 9: Финансови инструменти, МСФО 15: Приходи от договори с клиентите и МСФО 16: Лизинг)¹⁰

ESMA обръща внимание на емитентите на въздействието, което новите стандарти, издадени от СМСС, но които все още не са задължително приложими, ще имат върху техните финансови отчети, по-специално въздействието на МСФО 9, МСФО 15 и МСФО 16. Първите два стандарта се прилагат от 1 януари 2018 г., докато МСФО 16 се прилага от 1 януари 2019 г.

ESMA подчертава, че някои аспекти на новите стандарти включват значителна промяна в сравнение с действащите стандарти и това може да засегне признаването,

---

⁹ Актуализирана информация на КРМСФО, МСС 32 Финансови инструменти: Представяне – Прилагане на условията за размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов актив, СМСС, януари 2010 г.

¹⁰ Подлежи на одобрение за използване в Европейския съюз

оценяването и представянето на активите, пасивите, приходите, разходите и паричните потоци. Ето защо ESMA насърчава емитентите да започнат да работят възможно най-скоро по прилагането на тези стандарти и да се уверят, че са подготвени, когато новите изисквания станат задължителни, и че предоставят необходимите оповестявания на очакваните въздействия в съответствие с параграф 30 от МСС 8 веднага щом същите станат известни или разумно определими.

ESMA публикува отделно изявление относно прилагането на МСФО 15¹¹ и ще публикува изявление относно прилагането на МСФО 9. ESMA настоява емитентите да вземат под внимание тези изявления, когато изготвят годишните си финансови отчети за 2016 г. и междинните си финансови отчети за 2017 г. Освен това, в тези изявления се подчертава, че емитентите следва да предоставят все по-специфична за дружеството качествена и количествена информация относно прилагането на новите стандарти и че ESMA очаква въздействието (или степента на въздействието) на първоначалното прилагане на МСФО 15 и/или МСФО 9 върху повечето емитенти да стане известна или разумно определима към момента на изготвяне на междинните им финансови отчети за 2017 г.

Накрая, ESMA напомня на емитентите за важността от предоставяне на висококачествени оповестявания по отношение на (i) бъдещите минимални лизингови плащания по неотменими договори за оперативен лизинг по периоди, (ii) общото описание на лизинговите ангажименти и (iii) лизинговите плащания, признати като разход за периода, както се изисква от параграф 35 от МСС 17 *Лизинг*. Значението на тези оповестявания нарасна, тъй като те биха могли да дадат възможност на потребителите да оценят потенциалния размер на въздействието на МСФО 16 във финансовите отчети.

Други съображения: Въздействие на резултата от референдума на Обединеното кралство върху финансовите отчети на емитентите

Предвид резултатите от референдума на Обединеното кралство за напускане на ЕС и произтичащите неясноти ESMA и правоприлагащите органи призовават емитентите, които очакват да бъдат засегнати (пряко или непряко) от Brexit, да направят оповестявания за (i) експозиция на рискове (например финансови, оперативни и/или стратегически рискове), очакваните им въздействия и несигурност, които могат да засегнат дейността на емитента и (ii) как ръководството управлява и планира да намали тези рискове. В тази връзка, когато е приложимо, емитентите следва да осигурят висококачествена описателна информация, която допълва финансовите отчети и/или да включат тази информация в отчета за управлението с оглед на бъдещата перспектива за бизнеса им.

Особено внимание следва да се обърне на оповестяванията, свързани с ликвидните рискове или погасяването на дългове в резултат на нарушения на договорености. Поради тази причина ESMA препоръчва на емитентите да разгледат необходимостта от оповестяванията, свързани с анализ на чувствителността (например обезценка на активи, финансови рискове), както и от оповестяванията, изисквани от МСФО 7 *Финансови инструменти: Оповестяване* и параграф 125 от МСС 1.

---

¹¹ Изявление: Въпроси за разглеждане във връзка с прилагането на МСФО 15: Приходи от договори с клиенти, ESMA, 20 юли 2016 г.

ESMA насочва вниманието на емитентите към оповестяванията, изисквани от МСФО във връзка с оценяването на активи и пасиви (например активи, оценявани по справедлива стойност съгласно МСФО 13 *Оценяване на справедлива стойност* или справедлива стойност на плановите активи и задължения по изплащане на дефинирани доходи съгласно МСС 19 *Доходи на наети лица*). Предвид потенциалното намаляване на очакваните парични потоци, промените в разходите на веригата за доставки или нестабилността на финансовите пазари и/или валутните курсове ESMA напомня на емитентите за вероятната необходимост от (пре)оценка на допусканията, използвани в оценката на активите и пасивите и когато е приложимо, от признаване на загуба от обезценка. Например емитентите следва да преценят дали са изпълнени съответните условия за признаване на загуби от обезценка на финансови активи, свързани със значителните или продължителните критерии на МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*, или/и подлежащите на възстановяване суми, определени в съответствие с МСС 36 *Обезценка на активи*, намаляват значително. ESMA подчертава в тази връзка, че значителните или продължителните критерии следва да бъдат определени във функционалната валута на емитента.

Накрая, ESMA напомня на емитентите, че използването на усреднен курс за превалутирането на чуждестранна валута, както се позволява в параграф 22 от МСС 21 *Ефекти от промените в обменните курсове*, не е подходящо, ако валутният курс има значителни колебания.